

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Dubium III. Qualis debeat esse panis in materia Eucharistiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42545

DUBIUM III.

Qualis debeat esse panis in materia Eucharistica.

429. **R**esp. I. Solus panis triticeus, in convivio
 communiter usitatus, qualis morali hominum
 judicio tantum censetur ille, qui ex farina
 triticea, & aqua naturali mixtus, & igne totus
 est; quia hic solus simpliciter dicitur panis,
 alius vero non nisi cum addito, v. g. hordeaceus. Unde resol.
- I. Falsum est, quod docuit Cajet, Eucharistiam
 posse consecrari ex quovis pane, cujusvis speciei,
 dummodo sit aptus ad vescendum.
- II. Non est apta materia ad validam consecrationem,
 1. Panis ex oriza, avena, milio, pisce, fabis,
 amygdalis, aliisque leguminibus, & arborum
 fructibus, vel etiam ex hordeo confectus;
 quia hæc omnia communi usu & opinione,
 censentur specie distingui à tritico. Lay.
 Bon. Card. de Lug. d. 4. s. 1 2. Massa triticea
 cruda, vel non cocta per modum panis, sed
 frisa vel elixa, ut sunt placentæ, libum, sive
 differant specie, sive non. 3. Panis subactus
 aquis artificialibus, vel oleo, butyro, lacte,
 vel ovis, saccharo, aliove liquore, qui aqua
 naturalis non sit, mixtus; quia non est panis
 usualis. Ita Lay l. 5. tit. 4. 6. 9. Caj. tamen, &
 quidam recentiores contrarium docent;
 quare est saltem materia dubia: Idque
 confirmat Missale Romanum Tit. de defect. &
 Lug. n. 4. Unde qui hostias emunt, certi
 sunt, quod aqua naturali, & non rosacea, confecta

fectæ sint. 4. Similiter hostiæ rubræ, quibus
figillantur literæ, non sunt materia valida, vel
minimum dubia, quæ per admixtionem cin-
nabaris notabiliter alterantur. *Lug. f. 1. Quod*
Ant. Perez apud Dian. p. 7. t. 12. R. 1. limitat, si
multum cinnabaris sit mixtum: si autem sit val-
de parum, censet probabile, quod sit materia
valida, illicita tamen. 5. Panis substantialiter
corruptus. 6. Panis subactus aquâ marinâ, *Fa-*
gund. apud Dian. p. 9. t. 9. R. 58. ubi ipsi contra-
rium docet, ed quod illa sit naturalis aqua.

III. Panis ex farre, sive spelta, item ex filigi-
ne, est materia dubia; quia alii dicunt, solis acci-
dentibus, propter loci sterilitatem; alii specie
distingui à tritico; ideoque non licet, saltem
uti pro Sacramento, quia hoc exponeretur pe-
riculo. V. *Aut cit.*

IV. Valida, sed illicita est materia, si aliquot
grana, vel guttæ alterius speciei, cum tritico &
aque miscantur, ita ut triticum tamen & aqua
plurimum prædominetur, quia si major pars
non sit triticum & aqua, non erit materia vali-
da: quod monendi sunt illi, qui hostias co-
quunt, *Box. d. 4. q. 2. p. 1. n. 6. Lay. c. 1. 2. Panis*
mucidus, qui ad corruptionem disponitur.
Bon. p. 2. n. 5.

V. Perinde est ad valorem Sacramenti, sive
panis sit azymus, sive fermentatus, ut definiit
Trid., quia uterque est usualis, & propriè dictus
panis. Interim in suis Ecclesiis Latini in azymo,
& Græci in fermentato conficere tenentur, sub
præcepto gravi, & culpa mortali: à qua non ex-
cusat necessitas, v. g. dandi Viaticum. V. *Bon. p. 1.*
Fill. t. 4. c. 3. q. 8. Lug. l. c.

Resp.

» Resp. II. Ex præcepto Ecclesie, panis conse-
 » crandus debet esse figurâ orbiculari (in Eccle-
 » sia latina) & integrâ. Dixi, Latinâ : quia Græci
 » quadratam adhibent, & in particulis triangula-
 » rem, ut habet Arcudius : Licere etiam in hostia
 » minore, qualis datur laicis (quando alia haberi
 » non potest, & scandalum abest) celebrare pri-
 » vatim, imò si causa urgeat, etiam publicè die
 » festo, docet Marchant. in candel. t. 4. c. 5. q. 3. Dian.
 » p. 5. t. 13. R. 80. & p. 6. t. 7. R. 17. & Tamb. exped.
 » sacrif. l. 2. c. 8. & Avers. q. 11. f. 12., eò quod nul-
 » lum sit præceptum, neque constet de consue-
 » tudine obligante sub præcepto : quo casu ele-
 » vare adorandam majorem ab alio præconse-
 » cratam; licere vult Tamb. l. c. contra March. &
 » Dian. ll. cc. Non licet autem parvam sumere, &
 » majorem relinquere (v. g. ad exponendam in
 » hierotheca) nisi ipse eadem Missâ istam conse-
 » craverit, quia debet communicare de suo Sacri-
 » ficio. Tamb. l. c. Quare malè facit Parochus, qui
 » renovaturus Eucharistiam, hostiam ab alio
 » consecratam ipse sumit, & à se consecratam re-
 » ponit in sacrario, vel hierotheca. Tamb. l. c. Lug.
 » d. 19. f. 4.

420.

A D D E N D A.

Q. 78. Quid circa panem, qui consecratur, sit
 præterea notandum. R. seqq.

§. 1. Quando Conc. Carthag. relatum, Cap.
 In Sacramento. De consecr. dist. 2. dicit in Sacrifi-
 cio offerri de uvis & frumentis, per frumentum
 intelligit triticum, quod inde colligitur, quia
 hoc frumento abundat Africa, in qua hoc
 Concilium habitum est, idèoque illi populi non
 nisi tritico ad panem utuntur; sicque triticum
 abso-

absolutè ab iis dicitur frumentum, uti & à Gallis
aliisque populis ; & hoc ipsum usitatum esse in
Scriptura, ostendit *Dicast. d. 2. n. 11.*

§. 2. Probabilissimum quidem est filiginem 421.
esse reipsa triticum, nam ita docent *S. Th. q. 74.
a. 3. ad 2. S. Bonav. Caj. Sot. Silv. Laym. Tann.
Santgall.* aliique plurimi, ducti hac ratione, quia
ex tritico in malis terris seminato quandoque
nascitur filigo, item ex filigine in bonis terris se-
minata nascitur triticum, uti testatur *Arr. d. 30.
n. 3.* Attamen hæc ratio non probat certò, quòd
filigo sit reipsa triticum, uti rectè *Platel. n. 301.*
nam etiam ex tritico quandoque nascitur avena,
vel aliud frumentum vile, uti testantur *Suar. d.
44. l. 2. Dicast. n. 16. Aversa q. 2. l. 3.*, potèstque
res unius speciei propter diversas dispositiones
degenerare in rem alterius speciei etiam melio-
ris, ad eum modum, quo aqua sæpe degenerat
in lapidem, stannum in argentum, semen, pro-
babiliter non vivens, in plantam ; unde licet
Haun. n. 788. dicat non posse prudenter dubita-
ri de eo, quòd filigo sit materia sufficiens, & in-
de inferat *Gob. in Exp. t. 3. n. 32.* non debere
Germanum Sacerdotem ducere sibi religioni, si
in casu necessitatis cogentis, v. g. ut muniatur
infirmus, vel ut die Fæsto habeatur Missa, conse-
cret in filigine, tamen non ideo sententia illa
ceusari debet practicè certa, cum multi cum *Ca-
strop. t. 21. p. 4. n. 2.* dicant filiginem non esse
materiam validam, & hoc probabilius esse di-
cat *Bonac. D. 4. q. 4. p. 1. n. 2.* ; ex alia autem par-
te *Suar. supra*, doceat non esse tantam necessita-
tem hujus Sacramenti, ut unquam videatur
posse occurrere causa sufficiens ad illud confici-
endam,

endum, nisi in materia certa. Nec obstat auctoritas adducta, nam *S. Th.* & plerique alii non dicunt certum esse, quod siligo sit triticum, imò *Arr. n. 2.* & *Haun.* suprâ fateatur antehac apud antiquos per siliginem significatum esse optimum triticum, hinc *Plin.* & *Galen.* apud *Dicast. n. 15.* siliginem vocant delicias tritici, & præstantissimum frumentum: unde colligi videtur, quosdam saltem istorum authorum, per siliginem intellexisse reipsa optimû triticum, quale certum est nunc non esse illud frumentû, quod vocamus siliginem; hinc *Arr. n. 6.* & *Amic. d. 16. n. 8.* tantûm dicunt opinionem suam esse probabilem: atque ideo *Carden.* in 2. crisi dis. 2. n. 46. rectè concludit peccari mortaliter, si opinio illa deducatur ad praxin, quia secundûm dicta à *n. 104.* in administratione Sacramentorum illicitum est sequi opinionem tantûm probabilem relicta tutiore.

422. §. 3. Quamvis *Haun.* & *Gob.* dicant speltam esse materiam certò validam, & magis aptam quàm sit siligo, idemque sentiat *Arr. n. 5.*, eò quod spelta sit frumentum melius siligine, & quoad omnia similis tritico, tamen alii cum *S. Th. Castrop.* & *Avers.* suprâ dicunt esse absolute inaptam: *Platel.* autem & *Sylv.* dubiam, hinc illicitum est hostias ex spelta consecrare, atque idem est, de similibus frumentis apud *Suar.* suprâ.

423. §. 4. Triticum mutatum in amydam (quod est quasi flos farinæ, vel quasi lac è tritico in aqua diu macerato expressum) est substantialiter mutatum, uti habent *S. Th.* ad 4. *Suar.* suprâ, *Dian. Lug. Avers. Dicast. n. 25.* alique communis contra *Palud. Henriq. Bon.* & alios, quibus ex parte favet *Bernal d. 27. n. 17.* Ratio est, quia licet ex amydo

aliq

aliquid pinferetur, non haberet rem nec nomen panis usualis, & ideo dicit *Carden.* supra mortaliter peccaturū, qui talem materiam consecraret.

§. 5. Si tritico admisceatur, v. g. hordeum in 424.
 æquali quantitate, tota materia est invalida, quia si tunc fiat perfecta mixtio, confurgat panis, qui nec fit triticeus, nec hordeaceus, sed tertiz speciei, si autem non fiat perfecta mixtio, erit panis, partim triticeus, partim hordeaceus, sed quod inerit triticeum, non poterit consecrari, quia nō poterit demonstrari præ hordeaceo, *Bern.* n. 19. contra *Dicast.* n. 14. Econtrā si admixtū sit parum hordei, hoc modicū cēsebitur absumi à plurimo, inquit *S. Th.* ad 3. ; hinc inferunt *Gob.* d. 3. n. 41. & alii, si sal per errorem sit mixtus, posse talem hostiā licitè consecrari, si alia desit, etiā extra casum specialis necessitatis, & consentiunt *Platel.* n. 350. & *Dicast.* supra, vix enim unquam erit, quin aliquid præter purum triticum sit immixtum.

§. 6. In hoc casu, quo parva quantitas rei alienæ 425.
 admisceatur, quæ simul efficit panem usualē, probabile est, quod parva illa quantitas materiæ de se non aptæ seorsim consecrari, reipsa consecratur in Corpus Christi, uti docent *Lug.* n. 17. & *Bernal.* n. 11., quamvis etiam probabiliter contradicant *Suar.* *Amic.* *G. Hurt.* *Avers.* q. 2. s. 3. Ratio priorum est, quia reipsa est pars panis usualis, ergo sicuti in Corpus Christi immediatè convertuntur partes fermenti vel salis vel aquei humoris admixti, quamvis secundum se seorsim non possint consecrari, item furfures, uti habet *Lugo* n. 64. contra *Bosco* d. 4. s. 1. n. 101. ita & partes aliarum rerum aptarum componere panem usualē: unde non est simile de partibus arenæ & lapilli, quæ fortè permiscantur farinæ, nam hæc

hæc non censentur componere panem usualem,
uti illa priora.

426. §. 7. Quamvis Cajetanus doceat, idque Arr.
d. 30. n. 7. & Herinx d. 2. n. 15. probabile esse pu-
tent, quodd panis lacte subactus fit materia ido-
nea consecrationis, eò quodd sæpe piæfatur talis
panis, tamen certò est illicita, & probabiliùs et-
iam invalida, uti & subactus aquâ rosacâ, secun-
dum communem cum Diana p. 9. t. 9. R. 58. &
Tann. d. 5. q. 2. n. 110. contra Valent. Sa & alios-
quia non est panis usualis, sed panis cum addi-
to, dulciarius, vel placenta. Similiter si vinum
coqueretur cum pane, nec panis, nec vinum es-
set consecrabile, quia non esset simpliciter panis
aut vinum, sed aliquod tertium artificiale deco-
ctum, Diana suprâ.

427. §. 8. Ut panis fit usualis, debet coqui, vel in
furno; vel supra cineres, vel inter ferri calidi la-
minas, vel saltem in vase fictili, uti docent Au-
thores communissimè cum Tann. n. 109. Unde
si in aqua coqueretur, aut ad solem exsiccare-
tur, aut frigeretur in oleo, non valeret pro con-
secratione, Amic. d. 16. n. 11. Avers. q. 2. l. 3.
Bernal q. 27. n. 13. Ratio utriusque partis est,
quia alioqui non est verè & simpliciter panis,
qualis in usu est, & qualem Christus creditur ad-
hibuisse: moraliter autem non est alius, sive hoc,
sive illo ex prioribus modis coquatur. Quòd si
panis semel coctus manu humectetur, & quasi
reducatur in massam, manet materia consecra-
bilis, quia illa humectatio non tollit rationem
panis, quam accepit per coctionem, nec panis
reducitur in puram massam, Vasq Arr. n. 8. A-
versa suprâ, Bernal n. 15. Addit cum aliis Lugo d.

4. n. 5., si è pane inter digitos compresso exclu-
datur vinum, cum quo panis faciebat offam,
hunc panem reddi consecrabilem, quamvis in
hoc repugnent *Trullen. & Fagund.* apud *Dian.* su-
prà : imò videtur probabilius cum *Amico* n. 36.
panem vino imbibitum esse materiam aptam,
quia est verè panis, & habet rationem cibi.

§. 9. Quando 1. ad *Corinth.* 5. v. 6. & ad *Gal.* 428.
lat. 5. v. 9. dicitur, quod modicum fermentum
totam massam corrumpat, sensus est, quòd per-
vadat & alteret, sed non ideo ita corrumpit, ut
tollat rationem panis usualis : rectè tamen no-
tant *S. Th. a.* 4. ad 4. & *Dicast.* à n. 46., si fermen-
tum nimis diu inhzreat farinae, posse induci
tantam corruptionem, ut non maneat aptitudo
ad panem usualem, unde per panem fermenta-
tum, qui dicitur validè consecrari, intelligimus
illum, in quo fermentum ed usque tantum re-
linquitur agere, ut elevet quidem farinam, at-
tamen relinquat naturam panis usualis.

§. 10. Quamvis panis azymus apud nos non 429.
sit in usu, tamen adhuc est panis usualis, quia fit,
ut communiter fiunt panes, subigendo farinam
aquâ naturali, & coquendo per ignem, eratque
in usu, certis saltem diebus, tempore Christi;
quòd autem nunc imponatur fermentum, est,
quia sic fit sapidior, magis conducit valetudini,
diutius servatur.

§. 11. Sacerdos græcus, non tantum in Græ. 430.
cia, sed etiam in templo Græcorum apud Lati-
nos stabiliter constituto celebrans, tenetur sub
mortali consecrare in fermentato : Econtra La-
tinus, non tantum in Latio sed etiam in templo
latino apud Græcos cõstituto tenetur in azymo,
Tom. V. T hoc

hoc ipso enim, quod eis ibi permittatur templum, habent se, sicuti si essent in sua patria, *Diana p. 10. t. 16. R. 40. Dicast. d. 2. dub. 4.*, qui addunt consequenter, Latinum non posse Romæ in templo Græcorum consecrare in fermentato, nec Græcum in templo Latinorum in azy-mo: si autem Græcus aut Latinus ibi domicilium fixerit, ubi non est templum sui ritus, tenetur se accommodare huic alteri ritui, quia censetur ad hunc jam esse translatus, *Suar. Con. Dicast. Tamb. de Commun. c. 1. §. 9. n. 7.* Econtrà si alicubi sit peregrinus, ubi non est templum sui ritus, potest celebrare in utroque pane, quia peregrinus potest se accommodare legibus loci, in quo est, etiamsi repugnent legibus loci, in quo habet domicilium, *Navarr. Sanch. Con. q. 74. n. 100. contra Vasq. & Avers. q. 2. s. 4.*, qui putant quemque ubivis teneri servare ritum suæ Ecclesiæ: quod consilii est, quamvis per notabile etiam tempus ibi moretur, dummodo hic non fixerit domicilium, *Con. Tamb. n. 9.*

431. §. 12. Probabilius est, quod non liceat Sacerdoti latino consecrare in fermentato, etiam pro necessitate Viatici, quia licet præceptum Viatici sit divinum, & præceptum non utendi fermentato sit humanum, tamen prius præceptum est affirmativum, quod non obligat, nisi quando commodè fieri potest, & in debitis circumstantiis, neque Eucharistia est ita necessaria, ut ideo præceptum tam convenientis ritus negligi debeat, *Sot. Suar. Henriq. Fill. Laym. Dicast. Dian. supra, Castrop. hic p. 4. n. 5.*, præter citatos à *Bussenbaum*, contra *Majorem*, cujus sententiam *Tann. & Gob. t. 3. n. 42.* dicunt se non audere damnare,

nuere, secluso scandalo & perturbatione: notant tamen priores Authores, facilius concedendum Græco, ut in tali necessitate consecret in azymo. Addit *Diana* supra, ad evitandam mortem licitum fore etiam Latino consecrare in fermentato, præcepta enim humana non obligant cum dispendio vitæ.

§. 13. Secluso scandalo est tantum veniale 432.
finè rationabili causa consecrare hostiam fractam, vel non integram, vel maculatam, nisi fractura vel macula esset enormis, *Quarti in Rubr. Miss. p. 3. d. 10. n. 19. dub. 1. Pasqual. de Sacrif. q. 220.* Si tamen post oblationem deprehendat fracturam, aut ipsemet frangat, licitè eam consecrabit. Quòd si timeat scandalum, petat aliam hostiam, & priorem post ablutionem vel purificationem sumat, aut etiam reseruet, ut post Missam, à quocunque reverenter absumatur, *Gob. n. 332.*

§. 14. *Con. q. 74. n. 89.* docet cum aliis, quòd 433.
in urgente necessitate, v. g. dandi Viatici, hostia aliquantum corrupta consecrari possit; sed alii meliùs negant, quia præceptum Viatici non obligat, nisi quando Eucharistia decenter ac reverenter consecrari ac sumi potest.

DUBIUM IV.

Quale vinum sit materia Eucharistica.

Resp. I Solum vinum vitis, ut docet fides, & 434.
definitum est in *Florent. Unde resolves* "

I. Non est materia apta ad validam consecra-
tionem, 1. Sicera, & quicunque liquor ex mo "

T 2

ris,